

Norske Kvinners Sanitetsforening

Omtanke i nærmiljøet

Oslo, 11.06.2008

ES

Norske Kvinners Sanitetsforening
Munthesgt. 33
0260 Oslo

Justisdepartementet
Politiavdelingen
postmottak@jd.dep.no

HØRINGSUTTALELSE: NOU 2008:4

"FRA ORD TIL HANDLING – BEKJEMPELSE AV VOLDTEKT KREVER HANDLING"

Norske Kvinners Sanitetsforening (N.K.S.) vil berømme Regjeringen for å ha satt ned et utvalg til å foreslå tiltak mot voldtekt. Voldtekt og andre former for seksuelle overgrep innebærer grove brudd på menneskerettighetene, for mange en evig krenkelse av deres integritet, men det er også et stort samfunnsproblem at så mange rammes av voldtekt, at få anmelder og at så få saker som omhandler voldtekt blir oppklart. Voldtekt utgjør også en stor trussel mot kvinners liv og helse.

N.K.S. har drevet frivillig arbeid for kvinners helse og kvinners rettigheter siden organisasjonen ble etablert i 1896. I denne høringsuttalelsen vil vi først og fremst fokusere på tiltak som vi mener kan bidra til å styrke kvinners, og andre ofres, helse samt i hvilken grad frivillige som oss kan bidra i forhold til å forebygge overgrep og ivareta ofre for voldtekt. Vi kommenterer i all hovedsak på to konkrete punkter i utvalgets innstilling, punkt 7.2.5. og 7.2.6. og drøfter frivillighetens rolle i forhold til forebygging og ivaretagelse i et eget avsnitt.

N.K.S. stiller seg positiv til Voldtekstutvalgets tankegang knyttet til en egen enhet innen politiet for bekjempelse av vold og overgrep. Ut fra vår erfaring og den alvorlige krenkelsen voldtekt innebærer for samfunnet og for ofrene, kan vi se at det er behov for

å drøfte løsninger der voldtekt og andre overgrep behandles i et spesialorgan som det foreslåtte SEPOL, av spesielt kompetente medarbeidere og med styrket ressurstilgang.

7.2.5. Styrking av lavterskeltilbud

Det var sanitetskvinnene som tidlig i forrige århundre startet opp med helsestasjonstilbudet i Norge. Slik vi ser det er helsestasjonen er velegnet arena for forebygging av voldtekt og avdekking av seksuell trakassering, overgrep og vold generelt. Helsestasjonen er et tilgjengelig og lavterskel tjenestetilbud som når ut til hele befolkningen. Mange ungdommer har et godt forhold til helsesøster og opplever denne som nøytral og lett å betro seg til. N.K.S. vil derfor legge stor vekt på at ansatte på helsestasjonene har den nødvendige kompetanse til å bidra til forebygging av overgrep, til å snakke med ungdommer, mødre og andre brukere av tjenesten om det tabubelagte og vanskelige temaet voldtekt.

For unge mennesker oppleves det ofte lettere å fortelle om overgrep til helsesøster enn politi, fastlege eller andre deler av hjelpeapparatet. N.K.S. vil derfor støtte forslag om at helsesøster skal være tilgjengelig også utenfor kontortid i den grad det er praktisk gjennomførbart for den enkelte ansatte.

N.K.S. ønsker en styrking av utdannelsen til sykepleiere og helsesøstre med vekt på forebygging av vold og ivaretagelse av ofre. Mer kunnskap om symptomer, konsekvenser og skadevirkninger vil også bidra til å avdekke flere tilfeller av voldtekt og vil kunne gi ofrene raskere tilgang til hjelp og omsorg. N.K.S. støtter videre utvalgets forslag om tilføring av mer kompetanse om vold og overgrep i organisasjoner både som brukes av voksne og der barn deltar samt organisasjoner som kan møte ofre, pårørende eller overgripere i arbeidet sitt.

I tillegg er det vesentlig at helsestasjonens tilbud opprettholdes også i perioder med svak kommuneøkonomi. Å forebygge overgrep og gi ofre omsorg er viktig for den enkelte og god samfunnsøkonomi med tanke på de potensielle langtidsvirkningene og alvorlige konsekvensene overgrep kan ha for ofrenes fysiske og psykiske helse. Når målet er å forebygge voldtekt og ivareta ofre for vold et er særlig viktig at helsestasjonstilbudet for ungdom opprettholdes til tross for variasjoner i kommunenes prioriteringer og økonomi generelt.

N.K.S. støtter for øvrig Voldtekstutvalgets forslag om gratis psykologhjelp i et år etter overgrepet dersom ofret har behov for det. Det må tilstrebes at tilbudet kommer umiddelbart etter overgrepet, eller når ofret er klar for behandling, og at det er enkelt og praktisk for offeret å komme til behandling.

7.2.6 Overgrep på dagsorden

Det er et trist faktum at overgriper ofte er kjent for voldtektsofferet. Dessverre er det slik at overgriperen i mange tilfeller kommer fra ofrets familie, omgangskrets eller fra organisasjoner der særlig ungdom har voksne eller eldre ungdommer som ledere, for eksempel korps, menighet eller sport- og fritidsaktiviteter. Organisasjonene er, som

utvalget sier, en arena der opplysninger om overgrep kan komme frem, men også der voldtekt og andre former for overgrep kan finne sted.

N.K.S. støtter utvalgets oppfatning av at voldtekt må settes på dagsorden i de store organisasjonene, som for eksempel Norsk Idrettsforbund. Ledere må få innsikt i hvordan man forebygger overgrep og hva som kan gjøres dersom noen skulle fortelle om det. Frivillige organisasjoner med kunnskap om forebygging og konsekvensene av voldtekt og overgrep kan bidra til opplæring og kunnskapsheving i andre organisasjoner. N.K.S. støtter videre utvalget i at voldtekt må settes på dagsorden i konfirmasjonsforberedelser, gjennom andre religiøse og seremonielle handlinger og i forbindelse med førstegangstjenesten.

Frivillighetens rolle i forebygging og ivaretagelse av ofre

Sanitetskvinnene har en lang historie når det gjelder å se udekkede behov som gjelder befolkningens helse, blant annet opprettet vi de første tuberkoloseinstitusjonene på 1920-tallet, satte i verk sykepleierutdanning ut fra en tanke om at sykepleierne måtte ha kompetanse for å kunne forebygge og behandle og sanitetskvinnene startet kreftomsorg over hele landet. N.K.S. drev nær 700 helsestasjoner frem til 1974 da det offentlige tok over. I dag er det sanitetskvinnenes oppfatning at frivillig innsats bidrar til å opprettholde og videreutvikle velferdstjenestene i Norge.

I Vestfold har sanitetskvinnene gitt penger til ambulerende voldtektsmottak slik at et ambulerende team på 11 medarbeidere kan tilby hjelp og støtte i akuttfasen etter et overgrep. Nasjonalt har vi i flere år arrangert jentekonferanser under mottoet "Våg å være – våg å velge" som en arena for å bygge jenters selvtillit. N.K.S. har ambisjoner om å starte jentegrupper for å bedre jentenes kunnskap om tabubelagte temaer som kjønn, seksualitet og rusmidler samt gi dem venner og nettverk som kan støtte dem i vanskelige situasjoner.

Vi har også jobbet systematisk med at kvinners helse skal bli høyere prioritert i helsevesenet og i samfunnet for øvrig. I dag er det dessverre fortsatt en utfordring for mange kvinner å bli tatt på alvor og få adekvat behandling for sine helseplager. Dette gjelder også overgrepsofre. Vi finansierer i dag flere forskningsprosjekter innenfor dette feltet og ønsker mer fokus og bedre finansieringsordninger for forskning knyttet til kvinnehelseområdet generelt og til voldtektstoffer spesielt.

Voldtektsutvalget trekker frem innvandrerkvinner som en av de gruppene som har vanskelig for å komme i kontakt med hjelpeapparatet. I den forbindelse vil N.K.S. vise til vårt prosjekt SESAM som handler om inkludering av innvandrerkvinner. Målsetningen er at kvinnene skal møte norske kvinner til en "styrt og engasjerende samtale". Gjennom samtalekveldene får de trening i å snakke norsk og drøfte temaer knyttet til egen hverdag og det norske samfunn. Å beherske norsk er en styrke i forhold til å komme i kontakt med hjelpeapparatet både for sin egen del og for barna. For å kunne forebygge voldtekt og få hjelp etter overgrepet er det viktig med et nettverk av personer som kan

støtte og bidra samt kjenne det norske samfunnet slik at det er lettere å komme til den beste hjelpen til rett tid.

N.K.S. ønsker å understreke at frivillige ikke skal erstatte det profesjonelle hjelpeapparatet, men supplere og samarbeide, særlig på lokalt plan. Vår styrke er lokalkunnskap, tid, erfaring og omsorg. Ofte kan frivillige møte enkeltmennesker på en annen og nærere måte enn hva det profesjonelle hjelpeapparatet klarer.

I forhold til bekjempelse av voldtekt som en alvorlig trussel mot kvinners liv, sikkerhet og helse vil N.K.S. være en bidragsyter i tiden fremover og stiller gjerne vår kompetanse til rådighet i arbeidet med å følge opp Voldtekstutvalgets anbefalinger.

Med vennlig hilsen
Norske Kvinners Sanitetsforening

Anne-Karin Nygård
generalsekretær